UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

10 päivänä maaliskuuta 2011 *

Asiassa C-379/09,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Arbeidshof te Brussel (Belgia) on esittänyt 15.9.2009 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 25.9.2009, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Maurits Casteels

vastaan

British Airways plc,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit E. Juhász, G. Arestis (esittelevä tuomari), J. Malenovský ja T. von Danwitz,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 6.10.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Maurits Casteels, edustajanaan advocaat M. Van Asch,

– British Airways plc, edustajinaan advocaat C. Willems, advocaat S. Fiorelli ja advocaat M. Caproni,

– Saksan hallitus, asiamiehinään J. Möller ja C. Blaschke,

– Helleenien tasavalta, asiamiehinään E.-M. Mamouna, M. Michelogiannaki ja S. Spyropoulos,

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään H. Walker,

– Euroopan komissio, asiamiehinään V. Kreuschitz ja M. van Beek,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.11.2010 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 45 ja SEUT 48 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa kantajana on Belgian kansalainen Maurits Casteels ja vastaajana Yhdistyneen kuningaskunnan oikeuden mukaan perustetun yhtiön British Airways plc:n (jäljempänä BA) Brysselin (Belgia) sivuliike ja joka koskee Casteelsin oikeutta lisäeläke-etuuksiin.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Ammatillisten lisäeläkkeiden parantamisesta 19.12.1974 annetun lain (Gesetz zur Verbesserung der betrieblichen Altersversorgung; BGBl. 1974 I, s. 3610; jäljempänä BetrAVG) 1 §:n ensimmäisessä virkkeessä säädetään seuraavaa:

”Työntekijä, jolle työnantaja on sitoutunut maksamaan tämän työsuhteen perusteella vanhuus-, työkyvyttömyys- tai perhe-eläke-etuuksia (ammatillinen lisäeläke), säilyttää eläkeoikeutensa työsuhteen päättyessä ennen eläkkeeseen oikeuttavaa tapahtumaa, mikäli työntekijä on kyseisenä ajankohtana täyttänyt vähintään 35 vuotta ja

– häntä koskeva eläkesitoumus on ollut voimassa vähintään kymmenen vuotta tai

– työntekijä on ollut työnantajan palveluksessa vähintään 12 vuotta ja häntä koskeva eläkesitoumus on ollut voimassa vähintään kolme vuotta.”

4 BetrAVG:n 17 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Tämän lain 2–5, 16, 27 ja 28 §:n sääntelystä voidaan poiketa työehtosopimuksissa. Poikkeavat määräykset sitovat työehtosopimuksen piiriin kuulumattomia työnantajia ja työntekijöitä, jos niiden välillä on sovittu työehtosopimuksen asianomaisten määräysten soveltamisesta. Muilta osin tämän lain säännöksistä ei voida poiketa työntekijän vahingoksi.”

5 Eläkkeitä koskevan työehtosopimuksen nro 3 (Versorgungs-Tarifvertrag Nr. 3, jäljempänä työehtosopimus), joka tuli voimaan 1.1.1988 ja jonka BA:n toimipaikka Düsseldorfissa (Saksa) ja Gewerkschaft Öffentliche Dienste, Transport und Verkehr (julkisten palvelujen sekä kuljetus- ja liikennealan ammattijärjestö) olivat tehneet, 7 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Työntekijät, jotka ovat tulleet BA:n palvelukseen 31.12.1977 jälkeen ja joiden työsuhde päättyy ennen lakisääteisten odotusaikojen umpeutumista, saavat suorittamansa vakuutusmaksut takaisin ilman korkoa.

2. Työntekijöihin, jotka ovat tulleet BA:n palvelukseen ennen 1.1.1978, sovelletaan seuraavia määräyksiä:

a) Työntekijät, joille on karttunut eläkeoikeuksia ja joiden työsuhde päättyy ennen vähimmäiseläkeiän täyttymistä, voivat vaatia työnantajaa palauttamaan heidän omia vakuutusmaksujaan vastaavien eläkeoikeuksien arvon.

b) Työntekijöillä, jotka irtisanoutuvat oma-aloitteisesti BA:n palveluksesta ennen viiden palvelusvuoden täyttymistä, on oikeus ainoastaan omista vakuutusmaksuista kertyneisiin eläke-etuuksiin.

Työntekijöillä, jotka irtisanoutuvat oma-aloitteisesti tai muusta syystä BA:n palveluksesta viiden palvelusvuoden täyttymisen jälkeen mutta ennen lakisääteisten odotusaikojen umpeutumista, on myös oikeus eläke-etuuksiin, jotka ovat kertyneet BA:n suorittamista vakuutusmaksuista kyseiseen ajankohtaan mennessä. – –

– –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

6 Casteels on työskennellyt yhtäjaksoisesti BA:n palveluksessa 1.7.1974 alkaen. Hän on toiminut työuransa aikana tämän yhtiön palveluksessa useissa jäsenvaltioissa, nimittäin Belgian kuningaskunnassa, Saksan liittotasavallassa ja Ranskan tasavallassa. Hän on ollut BA:n palveluksessa perustyösopimuksen nojalla, jota muutettiin toistuvasti sen mukaan, missä toimipaikassa Casteels kulloinkin työskenteli.

7 Casteels siis työskenteli 14.11.1988 saakka Belgiassa ja 15.11.1988–1.10.1991 BA:n toimipaikassa Düsseldorfissa. 1.10.1991–1.4.1996 hän toimi BA:n palveluksessa Ranskassa ja sen jälkeen jälleen Belgiassa.

8 Casteelsin 10.3.1988 tehdyssä työsopimuksessa sovittiin hänen liittämisestään BA:n lisäeläkejärjestelmään, sellaisena kuin sitä sovellettiin Casteelsin työskentelypaikkakunnalla.

9 Casteelsin siirtyessä Brysselistä Düsseldorfiin asianosaiset sopivat, että Casteelsin työehdot olisivat samat kuin BA:n palvelukseen 1.7.1974 tulleella saksalaisella henkilökunnalla. Ainoa poikkeus koski Casteelsin kuulumista Saksassa sovellettavaan BA:n eläkejärjestelmään, ja tämä oli hoidettu ryhmävakuutuskassa Victoria Lebensversicherung AG:n kautta. Kassan jäsenyys tuli voimaan vasta siitä, kun Casteels aloitti työskentelyn BA:n toimipaikassa Düsseldorfissa.

10 Pääasiassa käsiteltävässä riita-asiassa BA kiistää Casteelsin oikeuden lisäeläke-etuuksiin työskentelyjaksosta Saksassa, koska Casteels oli irtisanoutunut vapaaehtoisesti Düsseldorfin toimipaikasta vuonna 1991 työskentelemättä Düsseldorfin toimipaikassa työehtosopimuksen 7 §:n mukaista vähimmäispalvelusaikaa, joka on edellytyksenä lopullisten lisäeläkeoikeuksien saamiseen kyseisessä toimipaikassa voimassa olevan järjestelmän nojalla.

11 Arbeidshof te Brusselin mukaan Casteels ei voinut kyseisenä ajanjaksona Saksassa voimassa olleen lainsäädännön nojalla esittää muita vaatimuksia kuin ne, jotka koskivat hänen itsensä – mutta ei työnantajan – suorittamien vakuutusmaksujen takaisinmaksua. Koska Casteels on ollut saman työnantajan palveluksessa eri jäsenvaltioissa, hän

on lisäeläkeoikeuksien osalta epäedullisemmassa asemassa kuin siinä tapauksessa, että hän olisi työskennellyt koko ajan Belgiassa saman työnantajan palveluksessa.

12 Kansallinen tuomioistuin päätti – ennen Casteelsin vaatimuksen ratkaisemista – lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Voiko yksityinen kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa oikeusriidassa vedota yksityissektorin työnantajaansa vastaan EY 42 artiklaan, kun [Euroopan unionin] neuvosto ei ole ryhtynyt toimenpiteisiin?

2) Onko EY 39 artiklan – ennen [yhteisön alueella liikkuvien palkattujen työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien lisäeläkeoikeuksien suojaamisesta] 29.6.1998 annetun [neuvoston] direktiivin 98/49/EY [(EYVL L 209, s. 46)] antamista – ja EY 42 artiklan, tarkasteltuina kumpikin erikseen tai yhdessä, vastaista, jos

saman oikeushenkilön/työnantajan palveluksessa oleva työntekijä, joka muuten kuin lähetettynä työntekijänä työskentelee peräkkäisinä jaksoina työnantajan eri toimipaikoissa eri jäsenvaltioissa ja johon sovelletaan kulloinkin asianomaisessa toimipaikassa voimassa olevia lisäeläkejärjestelmiä

– määritettäessä lopullisten lisäeläkeoikeuksien perusteena olevaa ansaintajaksoa (työnantajan ja työntekijän vakuutusmaksujen perusteella) tietyssä jäsenvaltiossa ei oteta millään tavoin huomioon saman työnantajan palveluksessa

toisessa jäsenvaltiossa kertyneitä työvuosia eikä työntekijän kuulumista lisäeläkejärjestelmään kyseisessä jäsenvaltiossa ja

– työntekijän siirtäminen hänen suostumuksellaan saman työnantajan toimipaikkaan toisessa jäsenvaltiossa rinnastetaan sellaiseen eläkesäännöissä määriteltyyn tilanteeseen, jossa työntekijä eroaa vapaaehtoisesti työstään kyseisessä toimipaikassa, mistä seuraa, että lisäeläkeoikeudet rajoittuvat työntekijän omiin vakuutusmaksuihin

ja tästä tilanteesta aiheutuu epäedullisena seurauksena se, että työntekijä menettää oikeutensa lisäeläke-etuuksiin kyseisessä jäsenvaltiossa työskentelynsä ajalta, mitä ei olisi tapahtunut, jos hän olisi työskennellyt työnantajansa palveluksessa vain yhdessä jäsenvaltiossa ja jos hän olisi edelleen kuulunut kyseisen jäsenvaltion lisäeläkejärjestelmään?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

13 Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee pääasiallisesti sitä, onko SEUT 48 artiklalla sellainen välitön oikeusvaikutus johon yksityinen voi kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa oikeusriidassa vedota yksityissektorin työnantajaansa vastaan.

14 Tästä on todettava, ettei SEUT 48 artiklan tarkoituksena ole luoda suoraan sovellettavaa oikeussääntöä. Se on oikeudellinen perusta, jonka nojalla Euroopan parlamentti ja neuvosto toteuttavat tavallista lainsäätämisjärjestystä noudattaen komission ehdotuksesta sellaisia sosiaaliturvan alan toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi.

15 Näin ollen tämä määräys edellyttää unionin lainsäätäjältä toimia, ja siksi tämän määräyksen oikeusvaikutusten syntyminen edellyttää kyseisten unionin toimielinten toimenpidettä. Tämän seurauksena määräys ei sellaisenaan anna yksityiselle oikeuksia, joihin voidaan vedota kansallisissa tuomioistuimissa.

16 Tästä seuraa, että ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, ettei SEUT 48 artiklalla ole sellaista välitöntä oikeusvaikutusta, johon yksityinen voisi kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa oikeusriidassa vedota yksityissektorin työnantajaansa vastaan.

Toinen kysymys

17 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee pääasiallisesti sitä, onko SEUT 45 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä sille, että määritettäessä lopullisten lisäeläkeoikeuksien perusteena olevaa ansaintajaksoa tietyssä jäsenvaltiossa ei oteta huomioon työntekijän työvuosia, jotka ovat kertyneet saman työnantajan toimipaikoissa eri jäsenvaltioissa ja jotka perustuvat samaan perustyösopimukseen.

18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee myös sitä, merkitseekö se, että työntekijä siirretään hänen suostumuksellaan saman työnantajan toimipaikkaan toisessa jäsenvaltiossa, sitä, että työntekijä eroaa vapaaehtoisesti työstään kyseessä olevan lisäeläkejärjestelmän säännöksissä tarkoitetulla tavalla.

19 Aluksi on todettava, ettei SEUT 45 artiklaa sovelleta pelkästään viranomaisten toimintaan vaan myös muunlaisiin sääntelyihin, joiden tarkoituksena on kollektiivisesti säännellä palkkatyötä (ks. asia C-325/08, Olympique Lyonnais, tuomio 16.3.2010, Kok., s. I-2177, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

20 Tästä seuraa, että SEUT 45 artiklaa sovelletaan pääasiassa nyt käsiteltävän kaltaiseen tilanteeseen, jossa olemassa olevalla työehtosopimuksella säännellään Casteelsin lisäeläkeoikeuksia BA:han nähden.

21 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevien kaikkien EUT-sopimuksen määräysten tarkoituksena on helpottaa jäsenvaltioiden kansalaisten kaikenlaisen ansiotyön tekemistä unionin alueella ja että kyseisten määräysten vastaisia ovat toimenpiteet, joilla voi olla epäsuotuisa vaikutus näihin kansalaisiin, kun he haluavat harjoittaa taloudellista toimintaa toisen jäsenvaltion alueella (ks. asia C-212/06, Gouvernement de la Communauté française ja Gouvernement wallon, tuomio 1.4.2008, Kok., s. I-1683, 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja em. asia Olympique Lyonnais, tuomion 33 kohta).

22 Näin ollen SEUT 45 artikla on esteenä kaikille sellaisille toimenpiteille, jotka – vaikka niitä sovelletaan ilman kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää – voivat haitata sitä, että unionin kansalaiset käyttävät perustamissopimuksessa taattuja perusvapauksia, tai jotka tekevät niiden käytöstä vähemmän houkuttelevaa (ks. em. asia Gouvernement de la Communauté française ja Gouvernement wallon, tuomion 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

23 Vaikka pääasiassa on niin, että työehtosopimusta – ja erityisesti sen 7 §:ää – sovelletaan erotuksetta kaikkiin BA:n palveluksessa oleviin työntekijöihin, jotka työskentelevät Saksassa sijaitsevissa toimipaikoissa, eikä työehtosopimuksessa tehdä eroa kyseessä olevien työntekijöiden kansalaisuuden perusteella, on kuitenkin niin, että tämän työehtosopimuksen seurauksena Casteelsin tilanteessa olevat työntekijät – jotka käyttävät vapaata liikkuvuutta koskevaa oikeuttaan unionin alueella – ovat epäedullisemmassa asemassa kuin ne BA:n työntekijät, jotka eivät ole käyttäneet tätä oikeutta.

24 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 50 kohdassa todennut, työehtosopimuksen maantieteellinen soveltamisala rajoittuu nimittäin Saksan liittotasavallan alueeseen.

25 Tästä seuraa yhtäältä, että kun kyse on Casteelsin kaltaisista BA:n työntekijöistä, jotka on siirretty BA:n toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevasta toimipaikasta saman työnantajan toimipaikkaan Düsseldorfissa, merkitykselliseen palvelusaikaan ei katsota kuuluvan palvelusaikaa ensimmäisessä toimipaikassa, kun työntekijän osalta arvioidaan Saksassa voimassa olevan järjestelmän mukaisten lopullisten lisäeläkeoikeuksien perusteena olevan vähimmäisjakson täyttymistä.

26 Sen sijaan on niin, että Düsseldorfin toimipaikassa työskentelevät työntekijät, jotka ovat olleet BA:n palveluksessa yhtä kauan kuin Casteels mutta jotka eivät ole käyttäneet vapaata liikkuvuutta koskevaa oikeuttaan, voivat vedota keskeytymättömään palvelusaikaan, kun työntekijän osalta arvioidaan työehtosopimuksen mukaisesti kyseisessä toimipaikassa voimassa olevan järjestelmän mukaisten lopullisten lisäeläkeoikeuksien ansaitsemista. Nämä työntekijät ansaitsevat lisäeläkeoikeuksia keskeytyksettä, kun taas ajanjakso, jonka aikana Casteelsille kertyi eläkeoikeuksia tässä

toimipaikassa voimassa olleen järjestelmän mukaisesti, ei täyttänyt työehtosopimuksen 7 §:ssä tarkoitettua vähimmäiskynnystä, koska Casteelsin palvelusajan karttuminen BA:n palveluksessa oli keskeytynyt siksi, että palvelusaika koostui palvelusjaksoista saman työnantajan toimipaikoissa eri jäsenvaltioissa.

27 Toisaalta BA:n työntekijöiden, jotka siirretään heidän omalla suostumuksellaan BA:n Düsseldorfin toimipaikasta saman työnantajan toimipaikkaan toisessa jäsenvaltiossa, katsotaan irtisanoutuneen BA:n palveluksesta työehtosopimuksessa tarkoitetulla tavalla, ja näin ollen heillä on sanotun työehtosopimuksen 7 §:n 2 momentin b kohdan nojalla oikeus ainoastaan heidän itse suorittamistaan vakuutusmaksuista kertyneisiin eläke-etuuksiin, kun heidät on siirretty ennen viiden palvelusvuoden täyttymistä.

28 On sitä vastoin niin, kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 51 kohdassa todennut, että BA:n työntekijän, joka suostuu siirtymään Düsseldorfin toimipaikasta toiseen BA:n toimipaikkaan Saksassa, ei katsota irtisanoutuneen BA:n palveluksesta työehtosopimuksessa tarkoitetulla tavalla eikä häneen näin ollen sovelleta tämän tuomion edellisessä kohdassa mainittua työehtosopimuksen määräystä.

29 Työehtosopimuksessa ei edellytetä niiden palvelusvuosien ottamista huomioon, jotka BA:n työntekijä on työskennellyt kyseisen työnantajan palveluksessa toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevassa toimipaikassa, ja työehtosopimuksessa rinnastetaan se, että BA:n työntekijä siirretään hänen suostumuksellaan saman työnantajan toimipaikkaan toisessa jäsenvaltiossa, oma-aloitteeseen irtisanoutumiseen BA:n palveluksesta, ja siksi työehtosopimuksessa kohdellaan epäedullisemmin työntekijöitä, jotka käyttävät vapaata liikkuvuutta koskevaa oikeuttaan, koska nämä työntekijät kärsivät taloudellisia menetyksiä ja heidän lisäeläkeoikeutensa heikkenevät. Tällaisen haitan mahdollisuus voi saada Casteelsin kaltaiset työntekijät luopumaan mahdollisuudesta lähteä työnantajansa toimipaikasta yhdessä jäsenvaltiossa siirtyäkseen saman työnantajan

toimipaikkaan toisessa jäsenvaltiossa (ks. vastaavasti em. asia Gouvernement de la Communauté française ja Gouvernement wallon, tuomion 48 kohta).

30 Koska pääasiassa käsiteltävän kaltainen järjestelmä on työntekijöiden vapaan liikkuvuuden rajoitus, joka on SEUT 45 artiklan nojalla lähtökohtaisesti kielletty, se voidaan hyväksyä ainoastaan edellyttäen, että sillä on yleisen edun mukainen tavoite, että sillä voidaan taata tämän tavoitteen saavuttaminen ja että sillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen sillä tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi (ks. mm. em. asia Gouvernement de la Communauté française ja Gouvernement wallon, tuomion 55 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

31 BA toteaa tässä yhteydessä, että järjestelmän tarkoituksena on estää se, että työntekijä kuuluu samaan aikaan useaan eri eläkejärjestelmään eri jäsenvaltioissa. Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 79 kohdassa todennut, Casteelsin tapauksen kaltaisessa tilanteessa uhkana ei ole se, että siirtotyöläinen saa perusteetonta etua, vaan päinvastoin se, että hänelle tulee perusteetonta vahinkoa hänen menettäessään lisäeläkeoikeudet ajanjaksolta, jonka aikana hän kuului Saksan lisäeläkejärjestelmään.

32 Tavoitteesta, joka koskee pyrkimystä työntekijöiden uskollisuuteen ja johon BA on vedonnut, on todettava, ettei siihen voida kohtuudella vedota perusteena sellaisten työntekijöiden epäedulliselle kohtelulle, jotka käyttäessään vapaata liikkuvuutta koskevaa oikeuttaan unionin alueella pysyvät saman työnantajan palveluksessa.

33 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on kaikilta osin sille kansallisessa oikeudessa annetun harkintavallan rajoissa tulkita ja soveltaa valtionsisäisiä oikeussääntöjä siten, että tulkinta ja soveltaminen ovat sopusoinnussa unionin oikeudessa asetettujen vaatimusten kanssa (ks. asia 157/86, Murphy ym., tuomio 4.2.1988, Kok., s. 673, Kok. Ep. IX, s. 353, 11 kohta; asia C-262/97, Engelbrecht, tuomio 26.9.2000, Kok., s. I-7321, 39 kohta ja asia C-208/05, ITC, tuomio 11.1.2007, Kok., s. I-181, 68 kohta).

34 Tältä osin on todettava, että kun työehtosopimuksen 7 §:n 2 momentin b kohdan toista alakohtaa tulkitaan SEUT 45 artiklan mukaisesti, on katsottava, että Casteels, joka on työskennellyt BA:n palveluksessa yhtäjaksoisesti 1.7.1974 alkaen, on ollut BA:n palveluksessa kyseisestä päivämäärästä lähtien ja ettei hän irtisanoutunut tämän työnantajan palveluksesta, kun hän siirtyi BA:n Ranskassa sijaitsevaan toimipaikkaan, jotta hän voi hyötyä niistä etuuksista, jotka perustuvat hänen ja BA:n suorittamiin vakuutusmaksuihin ajanjaksona, jona hän kuului BA:n toimipaikassa Düsseldorfissa voimassa olleeseen järjestelmään.

35 Tässä työehtosopimuksen määräyksessä nimittäin määrätään, että työntekijöillä, jotka ovat tulleet BA:n palvelukseen ennen 1.1.1978 ja jotka irtisanoutuvat oma-aloitteisesti tai muusta syystä BA:n palveluksesta viiden palvelusvuoden täyttymisen jälkeen mutta ennen lakisääteisten odotusaikojen täyttymistä, on myös oikeus eläke-etuuksiin, jotka perustuvat kyseisenä ajankohtana BA:n suorittamiin vakuutusmaksuihin. Tältä osin on todettava, että unionin tuomioistuimessa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä BA on myöntänyt, että työehtosopimuksen 7 §:n 2 momenttia voidaan soveltaa Casteelsiin.

36 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että SEUT 45 artiklaa on tulkittava siten, että se on työehtosopimuksen pakollisen soveltamisen yhteydessä esteenä sille

– että määritettäessä lopullisten lisäeläkeoikeuksien perusteena olevaa ansaintajaksoa tietyssä jäsenvaltiossa ei oteta huomioon työntekijän työvuosia, jotka ovat kertyneet saman työnantajan toimipaikoissa eri jäsenvaltioissa ja jotka perustuvat samaan perustyösopimukseen, ja

– että työntekijän, joka on siirretty työnantajansa toimipaikasta tietyssä jäsenvaltiossa saman työnantajan toiseen toimipaikkaan toisessa jäsenvaltiossa, katsotaan irtisanoutuneen oma-aloitteisesti tämän työnantajan palveluksesta.

Oikeudenkäyntikulut

37 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) SEUT 48 artiklalla ei ole sellaista välitöntä oikeusvaikutusta, johon yksityinen voisi kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa oikeusriidassa vedota yksityissektorin työnantajaansa vastaan.

2) SEUT 45 artiklaa on tulkittava siten, että se on työehtosopimuksen pakollisen soveltamisen yhteydessä esteenä sille

– **että määritettäessä lopullisten lisäeläkeoikeuksien perusteena olevaa ansaintajaksoa tietyssä jäsenvaltiossa ei oteta huomioon työntekijän työ-**

vuosia, jotka ovat kertyneet saman työnantajan toimipaikoissa eri jäsenvaltioissa ja jotka perustuvat samaan perustyösopimukseen, ja

– **että työntekijän, joka on siirretty työnantajansa toimipaikasta tietyssä jäsenvaltiossa saman työnantajan toiseen toimipaikkaan toisessa jäsenvaltiossa, katsotaan irtisanoutuneen oma-aloitteisesti tämän työnantajan palveluksesta.**

Allekirjoitukset